

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2019 m. spalio 11 d.

Lukiškių g. 2, Vilnius

DĖL MOKESČIŲ ĮSTATYMŲ PAKEITIMO PROJEKTŲ

Asociacija „Investors' Forum“ (toliau – Investuotojų Forumas), jungianti stambiausius ir aktyviausius investuotojus į Lietuvos ekonomiką, aktyviai dalyvauja teikdama pasiūlymus kaip pagerinti mokesčių sistemos efektyvumą ir konkurencingumą.

Investuotojų Forumas iš esmės teigiamai vertina prieš metus įvykdytą mokesčių ir socialinio draudimo sistemos reformą. Tačiau taip pat didelė vertybė yra sistemos stabilumas, ypač verslui. Be to, Lietuvai būdingas mokesčių įstatymų kaitaliojimas gruodžio mėnesį su biudžeto tvirtinimu apskritai yra labai ydinga praktika ir jos reikėtų vengti. Mokesčių įstatymų pakeitimai turi įsigalioti ne anksčiau, kaip po 6 mėnesių nuo paskelbimo.

Todėl pirmas ir pagrindinis Investuotojų Forumo pasiūlymas yra susilaikyti nuo skubotų mokesčių sistemos pokyčių. Viešam svarstymui skirti tik kelias dienas ir tikėtis kokybiškų pastabų, tinkamos diskusijos ar, galiausiai, kokybiškos teisėkūros apskritai nerimta.

Žemiau pateikiame pastabas dėl konkrečių mokesčių įstatymų projektų.

Dėl Lietuvos Respublikos transporto priemonių taršos mokesčio įstatymo projekto

- Automobilio registracijos metu mokamas mokestis tinkamas, kai jis taikomas kaip prabangos mokestis. Taršos mokestis sietinas su automobilio naudojimu, todėl turėtų būti mokamas už laikotarpį (pvz., kartą per metus, arba atliekant eilinę techninę apžiūrą už laikotarpį iki kitos apžiūros).

- Taršos mokestį turėtų mokėti visi teršiantys, o ne įsigyjantys naujus (t.y. netaršius) automobilius.
- Projekte nurodoma, kad mokestį privalo mokėti transporto priemonės valdytojas. Teisės aktai skiria savininko ir valdytojo sąvokas, tačiau valdytojas pagal teisės aktus yra apibrėžiamas plačiai – asmuo, nuosavybės, patikėjimo, nuomos, panaudos ar kitokiu teisėtu pagrindu valdantis ir naudojantis transporto priemonę. Trūksta aiškumo ar nekils pareiga taršos mokesčio mokėti ir lizingo įmonėms, kurios nominaliai taps automobilių savininkėmis.
- Skolos perkėlimai, reorganizavimai, paveldėjimai – pagal dabartinį projektą, tokiais atvejais valdytojai privalėtų mokėti taršos mokestį už kiekvieną valdytojo perregistravimą. Nėra logiška, kad, pvz., jungiant dvi dideles bendroves vien dėl jų jungimo staiga reikia sumokėti mokestį nuo viso automobilių parko.
- Taip pat neaišku, kiek kartų tektų mokėti mokestį atgalinės nuomos (angl. sale and leaseback) atveju. Savo esme, tokia sutartis tėra finansavimo su įkeitimu atitikmuo.
- Apibendrinant, tokia įstatymo redakcija gali skatinti ne įsigyti naujas transporto priemones, o priešingai, kuo ilgiau eksploatuoti senas, taršias. Todėl projektą reikia peržiūrėti iš esmės.

Dėl Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo Nr. I-2675 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto

- Investuotojų forumas nuosekliai pasisako už tai, kad būtų panaikinta Žemės mokesčio įstatymo 9 str. 4 d., pagal kurią žemės ūkio paskirties žemės mokestinė vertė dauginama iš koeficiento 0,35. Projektu siūloma koeficientą didinti iki 0,5. Manome, kad koeficientas turėtų būti arba naikinamas iš karto, arba nuosekliai didinamas iki 1 per kelis metus. Žemė yra būtinas elementas daugelyje veiklų, ne tik žemės ūkyje. Žemės ūkis tuo ilgiau liks nekonkurencingas, kuo ilgiau bus neskaidriai subsidijuojamas įvairiomis lengvatomis. Daug geriau būtų mokesčių lengvatų atsisakyti, išskaidrinti sistemą, o tada maksimaliai racionalizuoti subsidijas orientuojantis į potencialiai konkurencingas ūkininkavimo kryptis.

Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo pakeitimo projekto

- Siūlymas žemės ūkiui taikyti 81 EUR / 1000 litrų tarifą dyzelinui, o visiems kitiems vartotojams 372 EUR / 1000 litrų yra neprotingas. Investuotojų forumas nuosekliai pasisako už tai, kad būtų panaikinta akcizų lengvata žemės ūkyje naudojamam kurui. Kuras yra būtinas elementas daugelyje veiklų, ne tik žemės ūkyje. Žemės ūkis tuo ilgiau liks nekonkurencingas, kuo ilgiau bus neskaidriai subsidijuojamas įvairiomis lengvatomis. Kaip minėta, daug geriau būtų mokesčių lengvatų atsisakyti, išskaidrinti sistemą, o tada maksimaliai racionalizuoti subsidijas orientuojantis į potencialiai konkurencingas ūkininkavimo kryptis. Be to, ne paslaptis kad dalis žymėto dyzelino panaudojama ne pagal paskirtį arba parduodama šešėlinėje prekyboje. Todėl siūlome šią lengvatą naikinti.
- Didinant kuro, alkoholio ir tabako akcizus svarbu orientuotis ir į kaimynines ES nares – Latviją ir Lenkiją. Pernelyg padidinus akcizus lyginant su kaimynėmis yra pavojus kad biudžetas ne tik

negaus papildomai pinigų, bet jų praras. Aiškinamajame rašte neužsimenama apie kaimyninių valstybių esamus ar planuojamus akcizų dydžius. Kol jie nėra įvertinti, įstatymo projektas neturėtų būti priimtas.

- Akivaizdų netinkamos akcizų politikos pavyzdį rasime kaitinamojo tabako kategorijoje. Dabar galiojančioje Akcizų įstatymo redakcijoje nustatytas trejų metų laikotarpis, kuriuo laipsniškai didinami akcizai kaitinamajam tabakui. Nuo 2019 m. kovo 1 d. – 68,6 euro, nuo 2020 m. kovo 1 d. – 78,5 euro, o nuo 2021 m. kovo 1 d. – 90 eurų už kilogramą tabako. Tuo tarpu projektu numatoma iš karto dar daugiau padidinti akcizą šiai tabako kategorijai, nuo 2020 m. kovo 1 d. nuo 68,6 iki 113,2 euro, t. y. 65 proc. padidinimas. Viena vertus, tokia teisėkūros praktika yra ydinga. Antra, verslas planuoja veiklą keliems metams į priekį. Trečia, akcizų surinkimas būna geresnis, kai didėjimas laipsniškas, o ne drastiškas. Ketvirta, Lenkijoje ši tabako kategorija neapmokestinama akcizais, o Latvijoje akcizas daug mažesnis (70 eurų už kg tabako), negu siūlomas projekte. Koks būtų rezultatas, nesunku nuspėti – kaitinamojo tabako kapsulės būtų perkamos Lenkijoje ir perpardavinėjamos Lietuvoje, o akcizo surinkimas ne padidėtų, bet sumažėtų.

Todėl siūlome atlikti Lenkijos ir Latvijos visų akcizų analizę ir tik tada priimti galutinę projekto redakciją.

Dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo

- Investuotojų forumas nepritaria gyventojų pajamų mokesčio tarifo padidinimui nuo 27 proc. iki 32 proc. pajamoms viršijančioms Sodros „lubas“. Norime atkreipti Jūsų dėmesį į tai, kad šiuo metu Lietuvoje taikomos darbo santykių apmokestinimo sistemos našta panaši į taikomos Estijoje ir mažesnė nei taikoma Latvijoje. Padidinus šiuo metu taikomą 27 proc. tarifą, Lietuvoje darbo santykių pajamos bus apmokestinamos daugiausiai. Tokiu būdu tarptautiniam verslui aukštos kvalifikacijos specialistus bei vadovus bus palankiau samdyti Estijoje bei Latvijoje, o Lietuva praras savo šiuo metu turimą konkurencinį pranašumą. Ypatingai atkreiptinas dėmesys, kad dėl tokių pasekmių Lietuvai nebus galimybės planuoti dydžiu padidinti biudžeto pajamas ir pasiekti tokį tik matematiškai apskaičiuotą efektą, pritaikius didesnę pajamų mokesčio tarifą. Todėl siūlytume sudaryti palankias sąlygas investuotojams rinktis Lietuvos aukšto lygio ekspertus ir vadovus. Taip pat siūlome nepamiršti, kad toks ir buvo pirminis įvykusios mokesčių reformos tikslas. Tuo tarpu GPM tarifo padidinimas iš esmės panaikina mokesčines aukštų atlyginimų paskatas – Sodros „lubos“ mažina pajamų apmokestinimą 12,52%, o GPM tarifas didėja 12%.

Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamo turto mokesčio įstatymo pakeitimo projekto

- Investuotojų forumas ilgą laiką pasisako už visuotinį nekilnojamo turto mokestį. Todėl siūlome naikinti nekilnojamo turto mokesčio lengvatą žemės ūkiui, taip pat daugumą kitų nekilnojamo turto mokesčio lengvatų (NTMĮ 7 str., ypač išvardintas 2 dalyje).

Esant reikalui, Investuotojų Forumo mokesčių darbo grupės nariai yra pasirengę detaliau pristatyti čia pateiktus pasiūlymus.

Pagarbiai,

Vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė